

En ina dumonda parlamentara s'occupa deputà Mario Salis (pps Engiadin'Ota da la crisa actuala dal turissem grischun.

FOTO. R. CANAL

È il turissem grischun sin la via tschorva?

La regenza respunda ad ina dumonda da deputà Mario Salis (pps Engiadin'Ota)

DA MARTIN CABALZAR

■ **Sereferend a las lingias grassas negativas en las medias, dentant er als giudicats da singuls exponents dal turissem che pretendan ch'il turissem grischun saja efectivamain sin ina via tschorva, vul deputà Mario Salis (pps Engiadin'Ota) savair da la regenza sch'ella cumpartia quest avis e tge mesiras ella quintia realisar per ch'il turissem grischun haja finalmain puspè success.** En l'introducziun da sia dumonda parlamentara enumerescha e citescha deputà *Mario Salis* (San Murezzan) pliras lingias grassas ch'ins ha chattà l'ultim temp en la pressa grischuna sco «Occupaziun sut la media en il turissem grischun», «Il turissem grischun è en l'entir territori alpin miserabel e quai senza concorrenza», «Prima aura, atmosfera miserabla, quai è il turissem grischun l'onn 2015», «Marca da success sco il vitg da Heidi vegn ignorada», «Cun il turissem grischun vai aval», «En cumparegliaziun internaziunala ha il turissem grischun nauschs resultats». Salis è da l'avis che questa enumeraziun da titels negativs pudessia vegnir cumplettada anc ditg. Sco politicher or d'ina regiun turistica fatschentia el la dumonda pertge che noss turissem genereschia tantas lingias grassas uschè negativas. Tenor ses avis èsi uras «da metter en dumonda l'entira chaussa e d'eventualmain prender mesiras cun cleras finamiras».

Tenor Mario Salis n'èsi betg sia incumbensa da giuditgar sche la direcziun resp. la suprastanza da Grischun Vacanzas (GRV) saja capavla da far sia lavur u betg. Quai saja l'incarica da ses superiors. Per el saja en scadin cas cler ch'insatge na constettia betg, di Salis. Tenor el èsi nairas uras da reagir sche nus na vulain betg ir dal tutfatg en emblidanza. Sco destinaziuns da success menziuna Salis las regiuns Jungfrau/Titlis/Engelberg ed il Tirolo dal sid etc.

Motivs per il svilup regressiv

Ord vista da la regenza chaschunan differents facturs in svilup regressiv permanent en il turissem grischun: la fermezza dal franc svizzer collià cun il collaps da dumonda or dals pajais da l'euro, ina pitschna diversificaziun dals martgads, custs da producziun pli auts, pitschnas unitads da commercialisaziun e midadas tar il cumpurtament da la clientella. La regenza è preoccupada da quest svilup en spezial er en vista ad in'ulteriura erosiun da la colonisaziun decentrala.

Pensum comunabel da Grischun Vacanzas e da las destinaziuns

Tenor la resposta da la regenza pesequitescha Grischun Vacanzas ina strategia da cooperaziun e da cumpetenza cun l'incumbensa primara d'elavurar martgads europeics selecziunads e gruppas cun referenzas specificas. I saja cunzunt l'incumbensa da las destinaziuns da sviluppar purschidas e da las commercialisar tut tenor ils differents martgads e las differents gruppas en mira. Las organizaziuns da las destinaziuns impundian per regla ils meds finanzials che las vischnancas u destinaziuns las mettan a disposiziun per las stentas da marketing. La dumonda davart la professionalità e da vart la cumparegliaziun cun las destinaziuns da success menziunadas na stoppia betg vegnir tschentada areguard Grischun Vacanzas, mabain principalmain areguard las destinaziuns grischunas ed areguard ils furniturs da prestaziuns al lieu, punctuescha la regenza. La strategia da GRV vegnia examinada actualmain da sia suprastanza areguard ina focussaziun sin secturs specifics ch'èn orientads al futur. L'examinaziun da l'orientaziun strategica en vista a las midadas sin il martgà sajan in'incumbensa directiva che na stoppia betg vegnir ademplida da GRV, mabain er dals gremis cumpetents en tut las destinaziuns. En vista a la situaziun actuala fitg seriusa per il turissem fetschia il departament d'economia publica e fatgs socials valair ils interess dil chantun en quest process ed en las discussiuns currentas. La regenza vegnia a prender enconuschientscha dals resultats da l'examinaziun da la strategia ed adattar l'incarica da prestaziun sin basa dals interess da l'entir chantun.

Betg pudì profitar cumplessivamain dals martgads lontans

La regenza constatescha che las destinaziuns da success menziunadas da l'interpellant (Jungfrau ed Engelberg/Titlis) vegnan manadas da fermas interpresas da telefericas che elavuran dapi onns martgads lontans sco China ed India etc. Abstrahà da la Viafier retica n'hajan las destinaziuns ed interpresas grischunas betg anc pudì profitar cumplessivamain dal svilup dals martgads lontans. Il motiv pudessia esser quel che las destinaziuns grischunas hajan investì tard ed eventualmain anc betg avunda en l'elavuraziun da quests martgads u ch'ellas n'hajan fatg naginas cooperaziuns adequatas cun partenaris da quests martgads. Areguard in'evaluaziun cuminaivla dals martgads dettia anc in basegn d'agir con-

siderabel per intensivar la collavuraziun, accentuescha la regenza en sia risposta.

Mo sch'ils meds finanzials per il marketing vegnian impundids anc pli sistematicamain e schi stettian a disposiziun enconuschientschas specificas ed i vegnia stabilida ina collavuraziun focussada cun Svizra Turissem reusseschia la concentraziun sin mesiras centralas e sin martgads centralis, manegia la regenza.

Mesiras per meglierar la situaziun

Sco la regenza scriva sa focussescha il stadi sin porscher cundiziuns generalas favuraivlas e sin programs da promoziun. Per quest intent stettian a disposiziun tranter auter meds finanzials en il rom dal program turistic 2014–2021 e dal credit d'impegn per promover infrastrukturas relevantas. Plinavant mettia la regenza en il program da la regenza 2017–2020 prioritads per il tema central «turissem». Sco gia menziunà stoppian ils furniturs da prestaziuns sco hotels, telefericas e purschiders d'activitads dal temp liber etc. sco era las organizaziuns da las destinaziuns, Grischun Vacanzas e Svizra Turissem, dentant sviluppar ed offrir products e servetschs attractivs che sa laschian vender. La digitalisaziun e l'orientaziun sin temas relevantas per ils giasts e betg sin martgads geografics sajan la sfidas las pli impurtantas en il marketing turistic. «Per elavurar tals projects ston las organizaziuns da las destinaziuns concentrar lur forzas ensemen cun GRV e daventar cuminaivlamain pli efficacias areguard il marketing», scriva la regenza.

Sustegni 93 projects cun 27 milliuns

Sche la Fundaziun grischuna per innovaziun, svilup e perscrutaziun saja manaia da cun quest fondo, lura sajan vegnids sustegnids en ils onns 2008 fin 2015 93 projects cun totalmain 27,7 milliuns. 35 da quests projects han ina relaziun cun il turissem. Bliers projects d'innovaziun sajan dentant en in stadi da svilup tempriv. Ins na possia uschia betg dir definitivamain quantas plazzas da lavur ch'èn vegnidas stgaffidas directamain.

Sche il program da turissem dal Grischun 2014–2021 è manegjà: Dapi sia lantschada il zercladur 2014 è vegnids garantids totalmain 1,45 milliuns per set projects. Las contribuziuns vegnan pajadas en etappas suenter che tscherts terms fixads èn vegnids cuntanschids. Per trais atgnas iniziativas ha il cantun previs 0,53 milliuns. Areguard novas plazzas da lavur na pon vegnir fatgas naginas indicaziuns concretas perquai che la gronda part dals projects è anc en realisaziun.